

Septembereksamen memorandum

Punte: 300

Tyd: 3 ure

Vraag 1 (40 punte; 25 minute)

1.1 Voorgestelde antwoord: Enige TWEE ✓✓ ✓✓

Belangrik om Kontantbegroting op te stel om kontantvloei te beplan.

'n Bankoortrekking kan gereël word indien dit nodig sal wees, en dit sal verhoed dat tjeks wat deur die onderneming uitgereik is sal hop en sodanig dan die onderneming se reputasie skaad.

Indien daar surplusfondse is, kan die eienaar vooruit beplan wat hy daarmee gaan doen anders lê dit net in die bank en verdien baie min rente.

	September R	Oktober R	November R	Desember R
Surplus/(tekort)	(359 450)	1 264 740	✓ 2 159 016	✓ (777 957)
Banksaldo aan begin van die maand	(118 884)	(478 334)	✓ 786 406	☑ 2 945 422
Banksaldo aan einde van die maand	(478 334)	786 406	☑ 2 945 422	☑ 2 167 465

1.3 Die banksaldo's

Oortrekking is uitgewis en saldo is nou gunstig. ✓✓.

Die twee belangrikste maatreëls wat hulle gebruik het om die kontantvloei te verbeter.

Voorgestelde antwoord: Enige TWEE ✓✓ ✓✓

- Addisionele aandele uitgereik. Verhoog aandeelhoudersbelang in die onderneming.
 - Verkoop van gedeelte van grond en geboue sal inkomste vermoë verminder/ dus nie 'n goeie opsie nie.
 - Kommissie-inkomste / Rente-inkomste sal ontvangstes verhoog.
 - Koop op krediet sodat jy eers later hoef te betaal.
 - Deur verkoop op krediet te laat plaasvind sal verkoop verhoog.
 - Deur bedryfsuitgawes konstant te hou is goeie beheer.
 - Koop voertuie op bruikhuur sodat betalings versprei kan word.
- Verduidelik kortliks of jy saamstem of nie met hierdie maatreëls.
Enige geldige rede verkry uit die gegewe begroting. ✓✓

1.4 $\frac{R648\,000 \times 40}{60} = R432\,000$ ☑ OF

$\frac{R648\,000 \times 100}{60} = R1\,080\,000 - R648\,000 = R432\,000$

1.5 Julie = R288 000 ✓✓ Augustus = R360 000 ✓✓

1.6 Voorgestelde antwoord

Verduideliking ✓✓

Ondersteuning ✓

- Die bestuurder ontvang 'n 35% salarisverhoging.
- Daar was 'n invloed van kontant uit die uitreiking van aandele, R1 800 000, en die verkoop van grond en geboue, R3 280 000.
- Verkoop verhoog (Julie, R1 080 000 en Augustus, R1 260 000) wat lei tot 'n groter bruto wins.

Verskaf een punt teen hulle opinie. Ondersteun jou antwoord deur bewyse verkry uit die gegewe inligting.

Voorgestelde antwoord: Verduideliking ondersteuning ✓

- Verhoging in salaris $\frac{R700}{R22\,600} \times \frac{100}{1} = 3,1\%$ en vergelyk dit met ander industrieë.

Is dit in lyn met die ander industrieë?

- Stel 'n addisionele werker aan teen R12 000 per maand.

- Kontantvloei-probleme. Augustus ontvangstes, R939 120 minder as die betalings in die bedrag van R1 927 077. Uitgawes amper dubbel die van ontvangstes.

1.7 Voorgestelde antwoord: 'n Kommentaar vir elke aspek ✓✓ ✓✓ ✓✓ ✓✓ ✓✓

Kontantverkope	• Vermeerder advertensies/verander metodes • Aansporings vir kopers, bv. korting, uitverkopings • Aansporings aan verkoops personeel, bv. kommissie om verkope te verhoog
Rente-inkomste	• Ondersoek of perseel onbewoon is • Ondersoek waarom huur uitstaande is/nie betaal word nie • Kry 'n meer betroubare huurder • Verbeter invordering deur aan te dring dat betaling deur middel van 'n debietorder moet plaasvind.
Telefoon, selfoon en Internetkoste	• Ondersoek moontlike misbruik van telefoonvoorregte • Verbeter interne beheer, bv. beperk persoonlike oproepe, en beperk selfoon oproepe • Ondersoek of die huidige begroting voldoende is • Gebruik eerder faks of epos • Ondersoek beter diensverskaffer kontrakte
Aflewering-suitgawes	• Ondersoek moontlike misbruik van voertuig, bv. private gebruik • Kliënte moet vir aflewering betaal • Ondersoek of Begroting voldoende is • Ondersoek of voertuie vervang moet word • Verbeter interne beheermaatreëls, bv. logboek • Beplan aflewering behoorlik
Diverse ander Bedryfsuitgawes	• Goed beheer • Gebruik behoorlike maatreëls om die Begroting te bereken, bv. inflasiekoers • Ondersoek die samestelling van hierdie item • Ondersoek of alle rekeninge betaal is.

Vraag 2

(60 punte; 35 minute)

2.1.1 Vaste koste

Die koste wat konstant bly en wat nie beïnvloed word deur die aantal eenhede wat geproduseer word nie ✓✓ (bestaan uit vaste bokoste, en administratiewe koste)

Veranderlike koste

Hierdie koste sal in direkte verhouding varieer met die aantal eenhede wat geproduseer word (Direkte materiaal-koste, direkte arbeidskoste en verkoops- en verspreidingskoste) ✓✓

Aanvaar enige redelike antwoord.

	R
Normale tyd ($12 \checkmark \times 240 \checkmark \times 8 \times R32 \checkmark$)	☒ 737 280
Oortyd ($10 \checkmark \times 3 \checkmark \times 5 \times R64 \checkmark$)	☒ 9 600
Reistoelaag ($12 \times R120 \checkmark \times 12 \checkmark$)	☒ 17 280
	☒ 764 160

Moet berekening toon sodat daar 'n punt vir die metode gegee kan word.

2.1.3 SLEEP-WELL VERVAARDIGERS PRODUKSIEKOSTESTAAT VIR DIE TYDPERK GEËINDIG 31 MAART 2.14

Direkte materiaal-koste	1	☒ 1 491 150
Direkte arbeidskoste		☒ 764 160
Primêre koste		☒ 2 255 310
Fabrieks-bokoste	3	☒ 1 002 700
Totale produksiekoste		☒ 3 258 010
Plus: Werk-in-proses aan die begin van jaar		☒ 43 200
		3 301 210

Min: Werk-in-proses einde van die jaar (ignoreer hakies)	✓ (365 210)
Produksiekoste van voltooide produkte (moet aftrek)	✓ 2 936 000

Direkte materiaalkoste

Saldo aan die begin van die jaar	✓ 96 900
Aankope # (R984 000 + R561 000 – R18 000)	✓✓ 1 527 000
Vruggeld op aankope (R19 200 + R41 250)	✓ 60 450
	1 684 350
Min: Saldo aan die einde van die jaar (ignoreer hakies)	✓ (193 200)
(moet aftrek)	1 491 150

aanvaar R984 000 of R561 000 as die finale antwoord vir ✓

Fabrieksbokoste

Indirekte materiaal # (R9 600 + R21 000 – R12 900)	✓✓ 17 700
Salarisse: Voorman	✓ 273 000
Elektrisiteit: fabriek	✓ 180 000
Fabriekonderhoud	✓ 144 000
Waardevermindering: fabriek	✓ 172 000
Huur ## (500 × 12 × R36)	✓✓✓ 216 000
	✓ 1 002 700

aanvaar R9 600 of R21 000 as finale antwoord vir ✓

aanvaar R18 000 as finale antwoord ✓

$$2.1.4 \quad \frac{\text{Produksiekoste van voltooide goedere}}{\text{Aantal eenhede vervaardig}} = \frac{R2\,936\,000}{800} = R3\,670 \text{ per bed}$$

2.1.5.1 Direkte koste sal verminder omdat invoerbelasting en vervoerkoste sal wegval. Dit sal weer lei tot 'n verhoging in wins. ✓✓

Direkte koste sal verminder; sonder om rede te verskaf gee slegs 1 punt.

Aanvaar enige redelike antwoord.

2.1.5.2 Voorgestelde antwoord: ✓✓

Toets plaaslike materiaal om te verseker hulle voldoen aan die vereiste standaard.

Verseker beter kwaliteitsbeheer.

Aanvaar enige redelike antwoord.

2.2.1 Ja / Nee ✓ Een rede ✓✓

Indien "Ja", dan:

Dit is die meer realistiese benadering as dit deursigtig gedoen word en as dit die permanente toekomstige beleid gaan wees.

Behoorlike openbaarmaking in Finansiële State.

Indien "Nee", dan:

Indien dit vir kosmetiese doeleindes gedoen is op 'n duister manier en nie permanent van aard gaan wees nie.

Kan nie verander word om bruto wins te verhoog nie.

Aanvaar enige redelike antwoord.

2.2.2 Die waarde van eindvoorraad sal hoër wees/ hoër pryse van die nuutste voorraad aangekoop. (inflasie verhoog pryse.) ✓✓

2.2.3 Die bruto wins sal hoër wees OF koste van verkope sal laer wees ✓✓

2.2.4 Dit sal uitbalanseer en op die langtermyn sal die effek nie wesenlik wees nie, solank hulle bly by die beleid wat hulle gekies het. ✓✓

Vraag 3

(25 punte; 15 minute)

3.1

ALGEMENE GROOTBOEK VAN MOOLA UITVOERDERS

Dt.	BTW-KONTROLE						Kt.		
2.14 Jul.	31	Bank ✓ Kleinkas ✓ Krediteurekontrole ✓ Debiteurekontrole ✓ Saldo	KBK KKJ KJ DAJ o/d	✓ 11 582 ✓✓ 350 ✓ 8 478 ✓✓ 1 372 ✓ 40 282 62 064	2.14 Jul. Aug.	1 31	Saldo Bank ✓ Krediteurekontrole ✓ Onttrekkings ✓ Debiteurekontrole ✓	a/b KOJ KAJ AJ DJ	✓ 24 910 ✓ 22 400 ✓ 504 ✓ 294 ✓ 13 956 62 064
					2.14 Aug.	1	Saldo	a/b	✓ 40 282

3.2.1 Voorgestelde antwoorde: ✓✓✓

Mnr. Richy sal die BTW vir homself hou $\frac{14}{114} \times \frac{R15\,400}{1} = R1\,891.23$

Die interne ouditeure sal nie hierdie transaksie kan verifieer nie.

Hierdie is ontduiking van belasting en omdat jy 'n goeie burger van die land is, moet dit aangemeld word aan die eienaar en SAID.

Aanvaar enige redelike antwoord.

3.2.2 Nee ✓. Dit is oneties ✓ met rede ✓

Moenie dokumente opskryf nie.

Bedrae van bedrog.

Aanvaar enige redelike antwoord.

Vraag 4

(70 punte; 40 minute)

4.1

VUYOKAZI BEPERK

KONTANTVLOEISTAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG 28 FEBRUARIE 2.14

	Aantekeninge	R
Kontantgevolge uit bedryfsaktiwiteite		✓ 327 000
Kontant uit bedrywighede gegeneer	1	✓ 668 000
Rente-uitgawe		✓ (36 000)
Dividende betaal	2	✓ (120 000)
Belasting betaal	3	✓ (185 000)
Kontantgevolge uit beleggingsaktiwiteite		✓ (120 000)
Aankope van tasbare bates (R1 448 000 ✓ + R20 000 + R52 000 ✓ – R1 380 000) ✓		✓ (140 000)
Aankope van tasbare bates (R80 000 – R60 000) ✓		✓ 20 000
Kontantgevolge uit finansieringsaktiwiteite		✓ 68 000
Opbrengs uit uitgereikte aandele (R1 248 000 – R1 120 000) ✓		✓ 128 000
Langtermynlenings ontvang/(terugbetaal) (R310 000 – R250 000) ✓		✓ (60 000)
Netto verandering in kontant en kontantekwivalente		✓ 275 000
Kontant en kontantekwivalente aan begin van jaar (R156 000 – R1 000)		✓ (155 000)
Kontant en kontantekwivalente aan einde van die jaar		✓ 120 000

4.2 Aantekeninge by die Kontantvloeiastaat vir die jaar geëindig 28 Februarie 2.14

1 Rekonsiliasie tussen die wins voor belasting en kontant uit bedrywighede gegeneer

Wins voor belasting	✓ 640 000
Aangesuiwer as gevolg van:	
Waardevermindering	✓ 52 000
Rente-uitgawe	✓ 36 000
Bedryfswins voor veranderinge in bedryfskapitaal	728 000

Kontantgevolge uit verandering in bedryfskapitaal	☒ (60 000)
Verandering in voorraad (R216 000 – R160 000)	✓✓ 56 000
Verandering in debiteure (R260 000 – R160 000)	✓✓ (100 000)
Verandering in krediteure (R120 000 – R104 000)	✓✓ (16 000)
	☒ 668 000

2 Dividende betaal

Dividende soos in die Finansiële State getoon	✓ (160 000)
Saldo aan die begin van die jaar	✓ (120 000)
Saldo aan die einde van die jaar	✓ 160 000
Dividende betaal	☒ (120 000)

3 Inkomstebelasting betaal

Inkomstebelasting soos in die Finansiële State getoon	✓ (192 000)
Saldo aan die begin van die jaar	✓ 3 000
Saldo aan die einde van die jaar	✓ 4 000
Inkomstebelasting betaal	☒ (185 000)

4.3 Die maatskappy se vermoë om hulle korttermynskuld te betaal. ✓✓

4.4 Bedryfskapitaalverhouding = Bedryfsbates : Bedryfslaste
 $R160\ 000\checkmark + R260\ 000\checkmark + R120\ 000\checkmark : R104\ 000\checkmark + R160\ 000\checkmark + R4\ 000\checkmark$
 $R540\ 000 : R268\ 000$
 $2,01 : 1\checkmark$

Vuurproefverhouding = Bedryfsbates - voorraad : Bedryfslaste
 $R540\ 000\checkmark - R160\ 000\checkmark : R268\ 000\checkmark$
 $R380\ 000 : R268\ 000$
 $1,42 : 1\checkmark$

4.5 Kommentaar✓✓

Kwoteer syfers ✓✓ Bedryfskapitaalverhouding ✓✓ Vuurproefverhouding
 Die likiditeit is aanvaarbaar. Die maatskappy het geen onmiddellike
 kontantvloei-probleme nie en sal in staat wees om sy verpligtinge na te kom.
 Debiteure het wel verhoog, daarom moet die maatskappy streng beheer uitoefen
 oor die betaling van skulde deur debiteure.
 Bedryfskapitaalverhouding verbeter/verhoog van 0,95 : 1 tot 2,01 : 1
 Vuurproefverhouding verbeter/verhoog van 0,41 : 1 tot 1,42 : 1

4.6 $\frac{\text{Dividende op gewone aandele}}{\text{Aantal uitgereikte aandele}} \times \frac{100}{1} \times \frac{R160\ 000\checkmark}{320\ 000\checkmark} = 50 \text{ sent per aandeel}\checkmark$

4.7 $\frac{\text{Aandeelhoudersbelang}}{\text{Aantal uitgereikte aandele}} \times \frac{100}{1} = \frac{R1\ 248\ 000 + R416\ 000\checkmark}{320\ 000\checkmark} \times \frac{100}{1}$
 $= \frac{R1\ 664\ 000\checkmark}{320\ 000\checkmark} \times \frac{100}{1}$
 $= 520 \text{ sent per aandeel}\checkmark$

4.8 Ja / Nee ✓ Rede ✓✓

Indien "Ja", dan:

Die prys wat aangebied is, is 80 sent hoër as die netto batewaarde.
 Dividende word slegs aan die einde van die jaar betaal, dus geen interim
 dividende.

OF Indien "Nee", dan:

Die maatskappy se toekoms lyk goed, so moenie aandele verkoop nie.
 Verbeter likiditeit van 2.13 tot 2.14; Bedryfskapitaalverhouding 0,95 : 1 tot 2,01 : 1 en
 vuurproefverhouding 0,41 : 1 tot 1,42 : 1.
 Kontantvloei verbeter van 2.13, en kontanttoortrekking van R156 000 na
 kontantekwivalent van R120 000.

Vertroue in bestuur

Aanvaar enige redelike antwoord.

Vraag 5

(45 punte; 25 minute)

5.1.1 Bankversoeningstaat op 30 Junie 20.14

	Debiet R	Krediet R
Saldo soos per Bankstaat		✓ 2 040
Uitstaande deposito		✓✓ 4 840
Uitstaande tjeks nr. 172	✓✓ 180	
nr. 175	✓✓ 1 020	
nr. 176	✓✓ 240	
Saldo soos per BANK rekening	☑ 5 440	
	6 880	6 880

5.1.2.1 Kontantontvangstejoernaal ✓✓

5.1.2.2 Debiteer BANK ✓ en Krediteer SKRYFBEHOEFTE ✓

5.1.2.3 Voorgestelde antwoord: Enige twee punte (✓✓✓✓)

Senior persoon moet KBJ kontroleer.

Pas tjekteenblaai teenoor KBJ inskrywings

Aanvaar enige redelike antwoord.

5.1.3 Debiteer DEBITEUREKONTROLE ✓ en Krediteer BANK ✓

5.1.4 Verhoog die bankrekening / verminder die oortrekking ✓✓

5.2 Krediteurerekonsiliasie

5.2.1 Pretty Things en Ansie Handelaars gebruik dieselfde inligting om hulle rekeninge te voltooi ✓✓

5.2.2 Voorgestelde antwoord: Enige twee punte (✓✓)

Bedrieglike transaksies

Transaksies wat plaasgevind het nadat die state opgestel is of rekeninge afgesluit is.

Verkeerde bedrae

Transaksies uitgelaat

Aanvaar enige redelike antwoord.

5.2.3

	R
Eindsaldo	✓ 20 100
Faktuur A1414	✓ 6 500
Faktuur A1422	✓ 6 000
Faktuur A1324 (R13 480 – R12 940)	✓ 540
Faktuur A1346 (10% afslag)	✓ (420)
Tjek 4176 (afslag)	✓ (1 460)
Faktuur A1374	✓ (1 500)
<i>Ignoreer besonderhede/ Punt vir die bedrag met hakies</i>	☑ 29 760

OF

$$R20\ 100 + R6\ 500 + R6\ 000 + R540 - R420 - R1\ 460 - R1\ 500 = R29\ 760 \quad \checkmark\checkmark\checkmark\checkmark\checkmark\checkmark\checkmark\checkmark$$

'n Punt vir bedrag saam met die teken

5.2.4 *Aanvaar enige redelike antwoord.* ✓✓ Byvoorbeeld, betaal hulle rekening voor die verskuldigde tyd.

5.2.5 Voorgestelde antwoord: een punt ✓✓

Behoorlike magtiging vir aankope.

Beheer oor skryfbehoeftes (bestelboeke).

Skeiding van pligte

Aanvaar enige redelike antwoord.

5.2.6 Voorgestelde antwoord: *Aanvaar enige redelike antwoord.* ✓✓

Dissiplinêre aksie wat 'n verhoor kan insluit

Mondelinge of geskrewe waarskuwing (afhangend van maatskappybeleid)

Vereis dat werker betaal

Moenie aanvaar: dank die werker af.

5.2.7 Ja✓ Rede ✓✓Hy moet betaal vir dit wat hy bestel het.

5.2.8 Voorgestelde antwoord: *Aanvaar enige redelike antwoord.*✓✓

Wanneer die eienaar verwag dat die onderneming vir die goedere moet betaal indien dit as onttrekkings aangeteken word
Eis die BTW as insetbelasting.
Aanvaar enige redelike antwoord.

Vraag 6

(60 punte; 40 minute)

6.1.1

MNAZI BEPERK

Aantekeninge by die Balansstaat op 28 Februarie 2.14

Tasbare bates	Geboue	Toerusting	Totaal
Drawaarde aan die einde van die vorige jaar	✓ 1 050 000	✓ 643 200	1 693 200
Kosprys	1 050 000	✓✓ 940 000	✓ 1 990 000
Opgehoopte waardevermindering	-	✓ ✓ (296 800)	✓ (296 800)
Bewegings	1 262 000	93 200	1 355 200
Toevoegings teen koste	✓✓ 1 262 000	✓✓ 172 000	✓ 1 434 000
Vervreemdings teen drawaarde	-	✓✓ (28 800)	✓ (28 800)
Waardevermindering vir die jaar	-	✓ (50 000)	✓ (50 000)
Drawaarde aan die einde van hierdie jaar	2 312 000	✓ 736 400	✓ 3 048 400
Kosprys	2 312 000	1 052 000	3 364 000
Opgehoopte waardevermindering	-	(315 600)	(315 600)

Handels- en ander ontvangbare bedrae

Handelsdebiteure	✓ 312 400
Voorsiening vir oninbare skulde ($5\% \times R312\,400$)	✓✓ (15 620)
Netto handelsdebiteure	✓ 296 780
Vooruitontvange inkomste	✓ 7 100
Vooruitbetaalde uitgawes	✓ 14 900
	✓ 318 780

Opgelope wins

Saldo aan einde van vorige jaar	✓ 150 000
Netto wins na belasting	✓✓ 897 000
Dividende	✓ (325 000)
Betaal ($0,4 \times R250\,000$)	✓✓ 100 000
Voorgestel ($0,5 \times R450\,000$)	✓ 225 000
Saldo aan die einde van hierdie jaar	✓ 722 000

Handels- en ander betaalbare bedrae

Handelskrediteure ($R165\,740 + R\,25\,000$)	✓✓ 190 740
Opgelope uitgawes	✓ 2 560
Vooruitontvange inkomste	✓ 8 500
SAID (Inkomstebelasting) ($R251\,160 + R5\,000 - R123\,000 - R122\,000 - R5\,000$)	✓✓✓ 6 160
Aandeelhouders vir dividende	✓ 225 000
	✓ 432 960

6.1.2 Voeg R170 000 ($R230\,000 - R60\,000$) by die bedryfslaste✓ en R60 000 as 'n korttermyn gedeelte van lening in die Balansstaat onder Bedryfslaste✓.

6.1.3 Voeg R80 000 ($R240\,000 \div 3$) as deel van die Aantekening oor kontant en kontant- ekwivalente langs vaste deposito✓.
En R160 000 ($R240\,000 - R80\,000$) in die Balansstaat vir finansiële bates✓.

- 6.2.1** Interne ouditeur: In diens van die maatskappy en monitor die aktiwiteite van die maatskappy op 'n deurlopende basis. ✓✓
 Eksterne ouditeur: aangestel deur die aandeelhouders om 'n mening oor die Finansiële State van die maatskappy uit te spreek. ✓✓
Aanvaar enige redelike antwoord.
- 6.2.2** Direkteursverslag: Verduidelik belangrike inligting oor die verlede en toekoms wat duidelik deur die verskafte syfers uitgelig word. ✓✓
 Ouditeursverslag: Verskaf 'n mening oor die betroubaarheid van die finansiële staat vir besluitnemingsdoeleindes. ✓✓
Aanvaar enige redelike antwoord.
- 6.2.3** Verduideliking ✓✓ Gevolge ✓✓
 Voorgestelde verduideliking: 'n Gekwalifiseerde auditverslag is 'n aanduiding dat alles nie reg is met die Finansiële State van die maatskappy nie.
 Moontlike gevolge:
- Kan aandeelprys beïnvloed.
 - Sukkel om nuwe aandeelhouders te lok.
 - Moeilik om finansiering te verkry.
- Aanvaar enige redelike antwoord.*